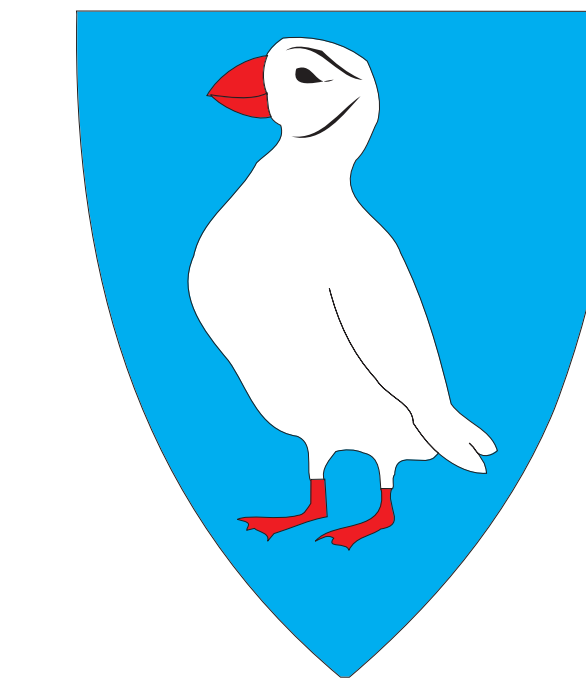

Støer og naust ved Teisthammeren i gamle dager

Værøy kommune

Utenom Statstøa var det flere private støer i bruk:

1=Snevestøa 2=Jens Gundersen støa (Rønningstøa)

3=Lars Endresen støa (Endrestøa) 4=Halfdan støa (Sigvartstøa)

5=Sandstøa 6=Statsstøa. Nyere navn i parantes.

Navn på eiere og båter (båtnavn i parantes) som over tid har brukt Teisthammeren som utgangspunkt for fiske:

- Magnus Johansen (Først en påbygd åttring, deretter Nisa, 22 fot)
- Bernt Rasmussen (Brødrene)
- Hans Rønning (Nornen nr 41, og en båt tidligere)
- Petter Sneve (Nordlys, nr 33)
- Olvar/Lyder (Morgenrøden, 28 fot klinker, Marna diesel, grå)
- Peder Endresen og Adolf Pedersen (Frida)
- Oluf Torstensen (først klinker og deretter Nordafjell)
- Hartvik (Hertvik) Torstensen (Nordlendingen, med 14 HK Rapp)
- Leif Eikseth (båten het Max). «Molly» lå ikke ved Teisthammeren
- Torstein Pedersen (Fram)
- Martin Dyrnes (Heim, og en til)
- Karl Eilertsen (Lykkeper, 23 fot)
- Peder Blomseth (Flima, 23 fot styrhus bak)
- Hartvik Torstensen (Gammelpaupa (første båt), Peik, nr 44 Havell I (sammen med broren Olav), nr 51 Havell II, nr 6 Nordbøen 26 fot)
- Hans og Einar Dyrnes (Ingrid, kjøpt fra Mikal Breivik)
- Olvar Nilsen (sjark (Auka) og skøyte (Vegatind))
- Sigvard Johansen (sjark Havbrus)
- Endre Pedersen (Peik før Hartvik kjøpte den, sjark Stabben 23 fot, Nesvåg 26 fot og «Nordbuen» 35 fot). Styrhuset står i en barnehage i Vardø.
- Ludvik Blomseth (Svansøy plastsjark 26 fot)
- Signar Johansen (Moflesa, Randi Beate, Svansøy, Sørholmen)
- Kjell Rønning (Jan (samme type som Peik, kjøpt hos Otto Odin), Roger 23 fot klinker, Odd Roger, 28 fot (kjøpt på Røst), Odd Roger 35 fot, Alvenes 42 fot)
- Harald Helmer Andreassen (En åttring og en sjark)
- Einar Dyrnes (Perlon 23 fot)
- Hans Meyer (Duen 23 fot)
- Norleif Torstensen (2 båter treroring og sjark, begge het Roy (siste 26 fot)

En **stø** er en liten del av ei fjære eller strand som er ryddet for å dra opp båten. Tidligere var det utallige støer langs strandlinja rundtomkring på Værøy. Uten en god stø kunne man ikke drive fiske i tiden før man fikk kaianlegg og moloer for å beskytte fiskebåtene mot uvær. Stø var avgjørende for å bosettingen her ute. Uten stø, kunne man ikke ha båt – og uten båt var det vanskelig å livberge seg.

Helst burde den ligge beskyttet bak et nes eller skjær, slik at man unngikk større bølger inn i støa. Noen steder var det slik at båtene kunne seiles opp i støa.

Stø og naust var viktige som «havn» og beskyttelse for datidens mindre båter. De største støene, som Statsstøa, fungerte også som slipp og et sted der man kunne reparere båtene. I Statsstøa kunne det stå både 2 og 3 båter samtidig for bunnsmurning og vedlikehold av båt (tette lekkasjer, puss og maling/lakkering av dekk og styrhus, og reparasjon av motor).

Om sommeren var Statsstøa en samlingsplass med et yrende liv, der man hjalp hverandre med å landsette båter. Det var gjerne en som sang i tillegg til de som støttet båten mens den ble dratt langt opp i støa. Det hendte også at de mindre støene ble brukt som slipp. Støene ble også brukt til å lande fisk for hending og tørking, eller til eget bruk.

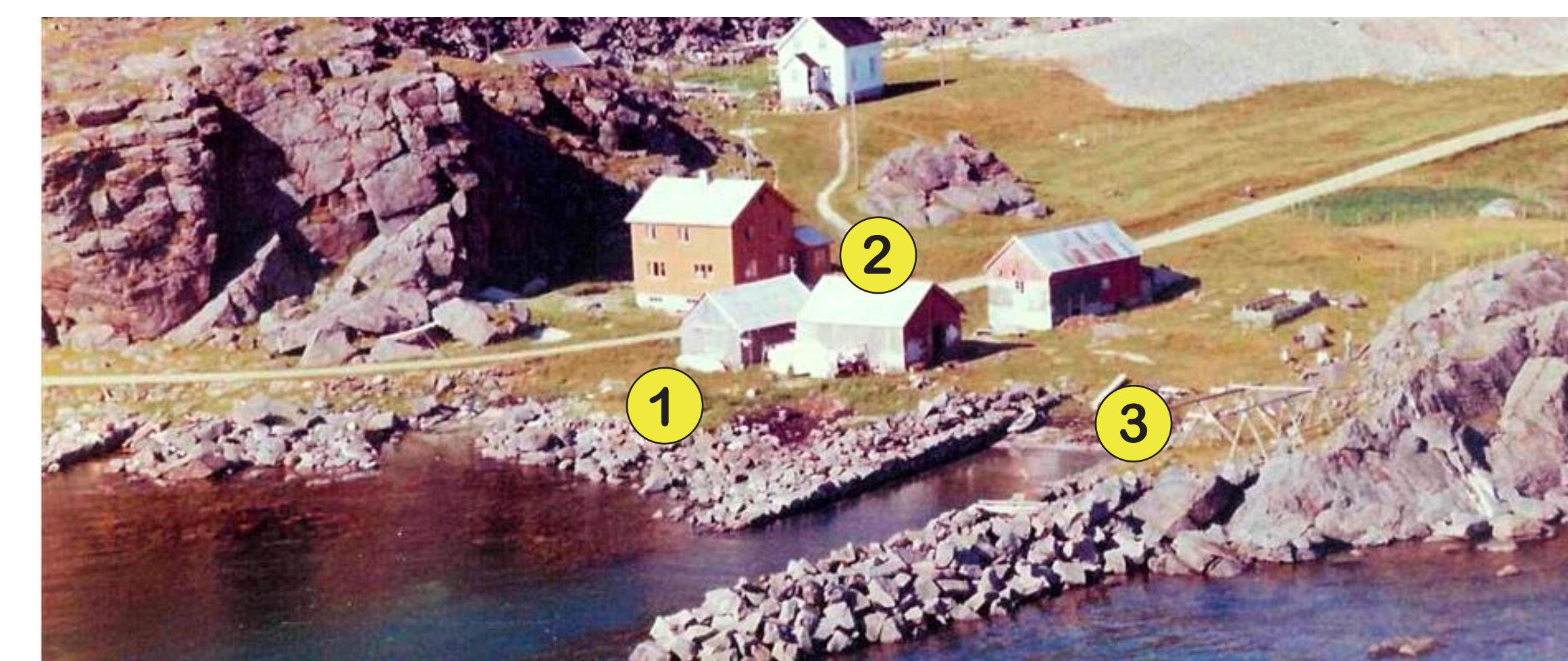
På langsiden av ei tradisjonell stø var det oftest en vorr (foreseggjort steinmur) på en eller begge sider. Slike vorrer kan vi fremdeles tydelig se i Måstad, ved Teisthammeren og Breivik – de såkalte statsstøene bygd av Kystverket og som fortsatt brukes.

Man kan enklest definere et naust som et sjøhus for oppbevaring av båter og fiskeredsaker og var avgjørende for at de kunne ligge trygt i all slags vær. Mistet familiene dette, hadde de ingen ting å leve av.

Naustene kunne huse to eller flere båter alt etter størrelsen både på båt og naust. Naust ble bygd med god lufting, for å sikre god tørk til garn, liner og sjøklær og andre redskaper. Over steinmuren er det ofte lagt en tømret treramme med taksperrer. Naustene hadde stø i forkant for å kunne trekke opp småbåtene. Naustene er tradisjonelt bygget av de materialene som var tilgjengelige lokalt. På Værøy var det stein og vraktømmer som ble brukt.

Statsstøa 1928. Nordlandsbåt til høyre. Fiskehjeller.

Flyfoto fra Hamnarn 1962 før man fikk moloen i 1976
Naustene: 1=bygd av Ole Torstensen 2=Prestnaustet fra slutten av 1800-tallet (flyttet fra Barnstøa 1930) 3=Statsstøa

Havell II til Hartvik Torstensen på slipp i Sandstøa 1950-tallet
Havell I (Olav Torstensen) og Nornen (Hans Rønning) bakerst

Båter på havna ca 1960: fra venstre: Auka (Olvar Nilsen), Havbrus (Sigvart Johansen) Nordbøen (Hartvik Torstensen), Vegatind (Olvar Nilsen), Nornen (Hans Rønning), Nesvåg (Endre Pedersen).

Skøyte på slipp i Statsstøa ca 1928. Fiskehjeller i bakgrunnen